

ВИЗНАЧЕННЯ СИЛИ ТИСКУ ЗВАРЮВАЛЬНОЇ ДУГИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У роботі розроблено пристрій для вимірювання сили тиску зварювальної дуги та проведені вимірювання сили тиску дуги залежно від зварювального струму. Визначена емпірична залежність сила струму - сила тиску дуги.

Ключові слова: зварювальна дуга, стовп дуги, дугтя дуги, зварювальна ванна, довжина дуги

Annotation.

In this paper to measure the arc pressure forced developed the device and the pressure force measurements were performed according to the arc welding current. Empirically determined dependence dependent current strength - the power of the arc pressure.

Keywords: the arc welding, pole the arc, the arc blast, Wang welding, the arc length

Вступ

Відомо, що стовп дуги, розташований в головній частині зварювальної ванни, здійснює механічну дію – тиск на поверхню розплавленого основного металу. Це тиск є результатом спільної дії від пружного удару заряджених частинок об поверхню металу, тиску газів, що знаходяться в дуговому проміжку, і дугтя дуги, обумовленого електродинамічними зусиллями [1, 2].

Метою роботи було створення установки для вимірювання сили тиску зварювальної дуги на зварну ванну.

Результати дослідження

Тиск дуги на поверхню металу, пропорційний квадрату струму, що протікає в дузі. Чим більше тиск, який здійснюється дугою на поверхню розплавленого металу, тим більше глибина занурення стовпа дуги в його товщу.

Співвідношення сил, що діють одночасно на зварювальну ванну описуються рівнянням:

$$P_d + G = P_{п.н.}, \quad (1)$$

де P_d – сила тиску дуги;

G – сила тяжіння рідкого металу ванни;

$P_{п.н.}$ – сумарна сила поверхневого натягу.

Сама сила тиску підкоряється рівнянню Ф. Крида [2]:

$$P_d = k \cdot I^2, \quad (2)$$

де k – коефіцієнт пропорційності.

При цьому коефіцієнт k залежить від ряду факторів: атмосфери горіння дуги, її довжини, щільності струму в стовпі дуги і ін. У відповідності до роботи [4] цей коефіцієнт теж не є сталим і залежить від струму.

Складність вибору рухомого провідника струму полягає в тому, що струми горіння дуги досить великі, а сили тиску дуги відносно незначні. В умовах навчальної лабораторії, наприклад, стає неможливим використання схеми установки, де використовується рідкий контакт через ртуть [3].

Було розроблено і виготовлено конструкцію приладу, а також перевірена його точність. У якості вимірювального пристрою сили були використані ювелірні ваги з точністю вимірювання 0,01г.

На рис.1 показана схема контакту, де при підведенні струму до графітового електрода 9 та до мідної пластини 2, між ним та графітовою підкладкою 4 запалюється дуга. Мідний полий циліндр 1, який може вільно перекочуватися на мідній пластині 2, заставляє через важелі 3 та 5 (через

діелектричний наконечник 7) зменшувати тиск на електронні ваги 8. При рівності важелів 3 та 5 визначаємо тиск на попередньо налаштованих вагах за допомогою втулки 6, що може пересуватися по важелю 5, цифрові ваги будуть показувати безпосередньо тиск дуги.

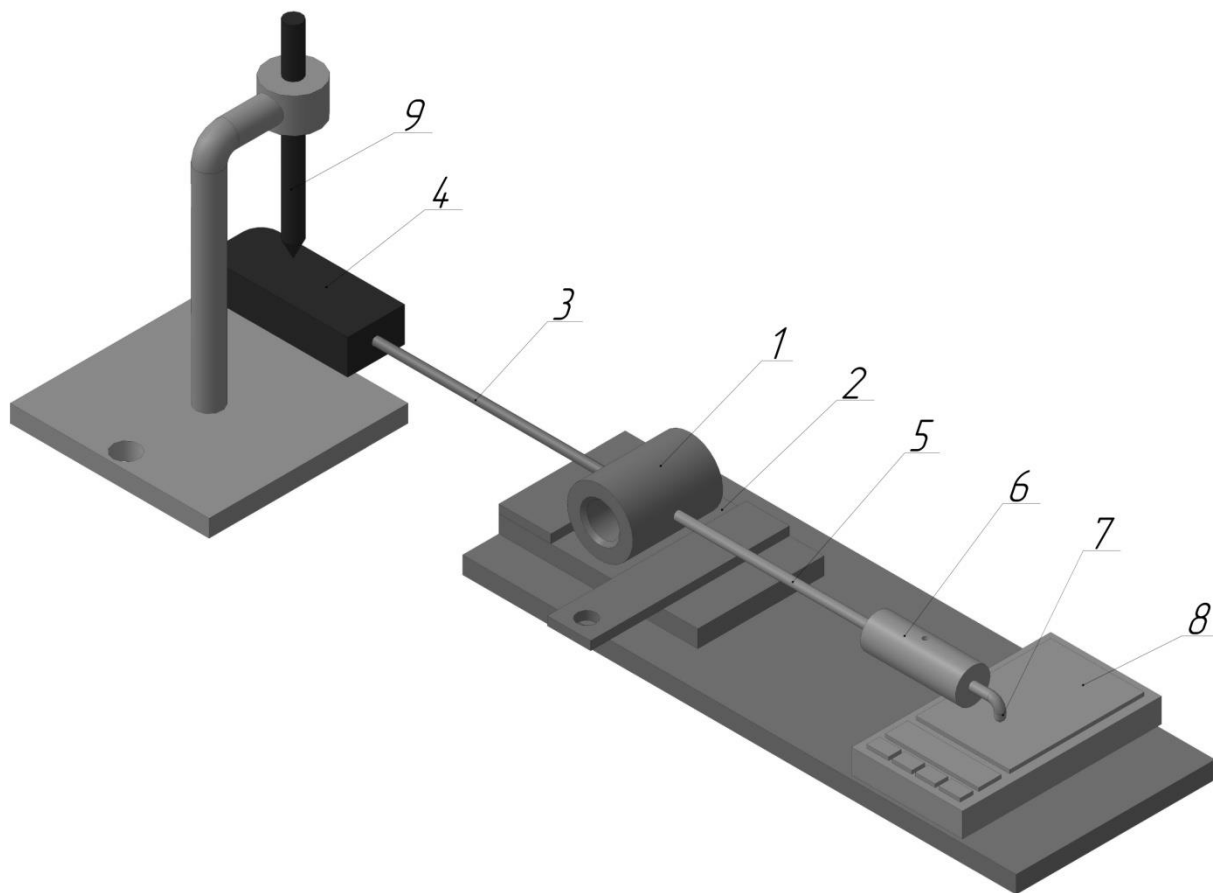

Рис. 1 – Пристрій для вимірювання силу тиску зварювальної дуги

В результаті за допомогою установки була визначена залежність між струмом та силою тиску дуги при довжині дуги 5 мм.

Таблиця 1– Залежність між струмом та силою тиску дуги при довжині дуги 5 мм

I, А	55	80	100	110	125	135
P _д , Г	0,52	0,61	0,83	0,99	1,32	1,81

Результати дослідів були апроксимовані за допомогою Microsoft Excel, в результаті чого було отримано емпіричне рівняння цієї залежності (3)

$$P_d = 0,0003I^2 - 0,0339I + 1,6281, \text{ Г} \quad 3$$

Ступень достовірності апроксимації $R^2 = 0,9858$

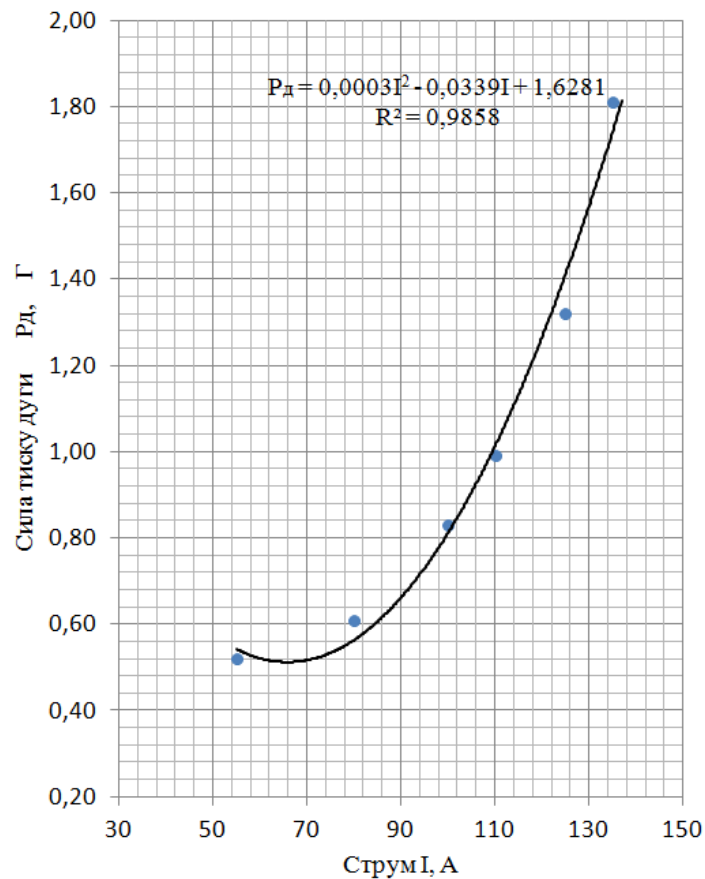

Рис.2 – Залежність між струмом та силою тиску дуги

Висновки

Створена установка дозволяє з великим ступенем вірогідності визначати тиск дуги при зміні її довжини.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Шиліна О. П., Осадчук А. Ю. Практикум з електрозварювання. Навчальний посібник. / О. П. Шиліна, А. Ю. Осадчук - Вінниця: ВДТУ, 2002. - 106 с.
2. Ленивкин В. А. Технологические свойства дуги в защитных газах / В. А. Ленивкин, Н. Г. Дюргеров, Х. Н. Сагиров. – М.: Машиностроение, 1989. – 264 с.
3. А. с. 1655730 СССР НКИ В23 КЗ 1/12. Способ изменения силового воздействия сварочной дуги на сварочную ванну / А. Н. Корниенко, Я. А. Романенко. – № 4633870/27 ; заявл. 09.01.89 ; опубл. 15.06.91, Бюл. 22. – 4 с.
4. Богуцкий А. А. Влияние разнополярно-импульсного режима горения плазменной дуги на жидкую металлическую ванну / А. А. Богуцкий, Н. А. Макаренко, Н. А. Грановская // Вісник Донбаської державної машинобудівної академії. – 2010. - № 2 (19), С. 42 – 47. - Бібліогр.: 9 назв.

Осадчук Андрій Андрійович – студент групи ЗВ-12б, факультет машинобудування та транспорту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: os.andrey2@gmail.com

Шиліна Олена Павлівна – канд. техн. наук, доцент кафедри технології підвищення зносостійкості Вінницький національний технічний університет, Вінниця, epshilina.tpz@mail.ru

Osadtchuk Andriy Andriyovitch – student of the ZV-12b, Faculty of Mechanical Engineering and Transport, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: os.andrey2@gmail.com

Shilina Olena Pavlivna – Cand. Sc. (Eng), Assistant Professor of department of technology in increasing wear resistance, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, epshilina.tpz@mail.ru

